

RAHMET VESİLESİ YAŞLILARIMIZ

Esmâ GÜNER

DİB Diyanet İşleri Uzmanı

Bel bükülmüştür, göz eskisi gibi görmez, vücut eskisi gibi dinç değildir. Bedenin hareketleri yavaşlamıştır. El ayak tutmaz olmuştur. Bedenin getirdiği bu yüke başka yükler eklenmemeli. Nedir bu başka yükler? Başta evlatlar olmak üzere çevredekilerin duyarsızlığı, anlayışsızlığı, merhametsizliği, bir gün kendilerinin de bu düşkün hâle geleceklerini unutmaları.

Ah yaşlılık... Ecel daha erken bir vakitte gelmediyse herkesin ulaşacağı yaşlılık. Kimse o yüzden gençliğine, gücüne güvenmemeli. Ne oldum dememeli, ne olacağım demeli.

Toplumun ve evin bereketi

Resulüallah (s.a.s.) yaşlılık ile birlikte gelen zorluklardan Allah'a sığınmıştır. (Müslim, Zikir, 9.) Yaşlılığın zorlukları, ihtiyarlardan ötürü

kişinin kendi ihtiyaçlarını karşılamada güçlük çekmesi, bazı fiziki hareketleri gençlikteki gibi rahat yapamaması, zihnin eskisi gibi algılamaması, zihinde meydana gelebilecek bazı bulanıklıklar, bilirken bilmez hâle gelme gibi durumlardır. Kişi yaşlandığında başkasına muhtaç olacak duruma düşebilir. İbadetlerini yapar ama gençlikteki gibi zinde bir vücutla ihti-

yarlıktaki beli bükülmüş bir beden ile ibadet yapma arasında fark vardır. İhtiyarlıkta bunun gibi daha birçok hâl vardır. Bu sebeple Efendimiz (s.a.s.) ömrün en düşkün çağı yani erzel-i ömürden Allah'a sığınmıştır. Ancak toplumun içinde yaşlılar varsa bunun, toplum için bir bereket, rahmet kaynağı olduğunu da buyurmuştur Allah Resulü. Yaşlılarımız, ihtiyarlarımız azaptan kurtulmanın ve rahmetin vesilesidir: "Beli bükülmüş ihtiyarlar, süt emen bebekler ve otlayan hayvanlar olmasa idi üzerinize azap yağardı." (Taberani, el-Mu'cemü'l-kebir, XXII, 309.) Hadisteki ifadeler, ilgili gruplara ne kadar dikkatli, özenli davranılması gerektiği konusunda insanı derin bir düşünceye sevk ediyor. Zayıflara, yaşlılara yapılacak en ufak bir saygısızlık, en ufak bir ihmalkârlık, onları umursamama, es geçmenin ne kadar ağır olduğunu bu hadis-i şerif bize anlatıyor. Sadece fiziki, maddi gücü güç sayanların, manevi gücü yani bereketi unutanların bu hadisi okuyup anlayıp üzerinde iyice düşünmeleri gerekiyor.

Yaşlılara yapılan muamele esasında medeniyetler arasındaki ciddi farklardan biridir. Yukarıda geçen hadise uygun davranan Müslüman topluluklar, rahmeti, bereketi; güçte, güçlü olmakta, güçlülerin yanında olmakta değil bilakis zayıfın, düşkünün yanında olmakta görmüştür. Hadis-i şerife göre toplumdakilerin rahmet, bereket vesilesi olarak yaşlılar, zayıflar gösteril-

miştir. Bunun gibi daha birçok hadis, Müslümanların yaşlılara, zayıflara olan muamelesinde yol göstermiş, hayat felsefelerini ona göre kurmalarını sağlamıştır.

Kelimelere yansıyan bakış açımız

Ayet-i kerimeler ve hadislerde zikredilen anne baba ve diğer yaşlılara gösterilecek hürmete dair ifadeler bizim kelimelerimize de yansımıştır. Biz, yaşlı yerine ihtiyar deriz, büyüğümüz deriz. Bu kelimeleri tercih ederiz. İhtiyar demek seçilmiş, tercih edilmiş, tecrübeli anlamına gelmektedir. Bu, dünyaya bizden daha önce gelen kimseye bakış açımızı gösterir. Yaşça büyük olana gözünün iyi görmemesi, kulağının iyi duymaması, elinin titremesi açısından bakmayız. Bilakis tecrübesi, hayatta yaşadıklarını süzüp bize aktarması açısından bakarız. Bu açıdan medeniyetimize yön veren hadislerden biri de şöyledir: "Küçüğümüze merhamet etmeyen ve büyüğümüzün saygınlığını kabul etmeyen bizden değildir." (Tirmizi, Birr, 15.)

İnsan, bereket kaynağına sırt dönmek, surat asmak şöyle dursun, en ufak şekilde onu kırmamalı, incitmemeli. Ona hizmet edip hürmet göstererek duasını almaya çalışmalı. Sünnete bağlı bir şekilde istikamet üzere yaşayan, saçları ağarmış ihtiyar bir Müslüman Allah'a dua ettiğinde, Allah'ın ona isteğini vermemekten hayâ edeceği bir hadiste bize bildiriliyor. (Taberani, el-Mucemü'l-Evsat, V, 270.)

Büyüklerimize vefa

İhtiyarlarımıza, büyüklerimize gösterilen vefanın karşılıksız kalmayacağını yine bir hadisten öğreniyoruz: "Bir genç, ihtiyar bir kimseye yaşından dolayı hürmet ederse Allah da ona yaşlılığında kendisine hürmet edecek birisini hazırlar." (Tirmizi, Birr, 75.)

Anne babamız küçükken nasıl bizi koruyup kolladıysa biz de onlar ihtiyarladıklarında öyle şefkatle muamele etmeliyiz. (İsra, 17/23-24.) Bu, vefanın da bir gereğidir. Sadece anne baba değil akrabalarımızı, diğer yaşlıları görüp gözetmek de vefanın gereğidir.

Bir hadiste yağmurdan dolayı bir mağaraya sığınan üç kişiden bahsedilir. Mağaranın ağzını kocaman bir kaya kapatmıştır. Kayanın açılması için üçü de daha önce sırf Allah için işledikleri salih amellerle dua etmeye karar verirler. Yaptıkları duaların sonunda mağaranın ağzını kapatan kaya açılır ve kurtulurlar. O kişilerden biri de anne babasına akşam yemeği yedirmeden kendisi yemeğe oturmazmış. Öyle ki bir akşam eve geldiğinde bakar ki anne babası uyumuş. Olur ki gece uyanırlar da acıkırlar diye elinde yemekle sabaha kadar başlarında bekler. Sabah olup uyandıklarında onları güzelce yedirir. (Müslim, Zikr, 27.)

Bu kıssada yaşlı anne babaya yapılan hürmetin zirvesini görmekteyiz. Bu hürmet neticesinde yapılan dualar da kabul oluyor. İhtiyarlarımıza, büyüklerimize saygıda, hizmette, vefa göstermede kusur etmeyelim. ■